

Komplexotvorné rovnováhy

1. Vypočítejte rovnovážnou koncentraci stříbrných iontů a všech dalších složek systému v roztoku, který vznikne smícháním 50 ml 0,002 M-AgNO₃ a 50 ml 0,02 M-NH₃.
 $\log \beta_1 = 3,4$; $\log \beta_2 = 7,2$
2. Objem 100 ml 0,01 molárního roztoku Mg(NO₃)₂ byl titrován roztokem EDTA téže koncentrace. Vypočítejte pMg po přidavku 0; 90; 99; 100 a 150 % titrantu, je-li $\log \beta_{\text{MgY}} = 8,69$.

Srážecí rovnováhy

1. V objemu 1000 ml vody se rozpustí 390 mg fosforečnanu lithného. Jaký je součin rozpustnosti této sloučeniny? $M(\text{Li}_3\text{PO}_4) = 115,79 \text{ g mol}^{-1}$
2. Vypočítejte rozpustnost chloridu a chromanu stříbrného v jejich nasycených vodných roztocích.
 $K_S(\text{AgCl}) = 1,78 \cdot 10^{-10}$; $K_S(\text{Ag}_2\text{CrO}_4) = 2,45 \cdot 10^{-12}$
Jakou koncentraci má nasycený roztok chloridu stříbrného v roztoku 0,05 M-NaCl?
3. Jaká bude ztráta šťavelanu vápenatého, jestliže se 0,1 g této sraženiny promyje
a) 200 ml vody
b) 200 ml 0,01 M-(NH₄)₂C₂O₄?
 $K_S(\text{CaC}_2\text{O}_4) = 2,6 \cdot 10^{-9}$; $M(\text{CaC}_2\text{O}_4) = 128,0 \text{ g mol}^{-1}$
4. V jakém rozmezí pH se bude selektivně srážet sulfid kademnatý v roztoku nasyceném sulfanem ($c = 0,1 \text{ mol l}^{-1}$) ze směsi kademnatých a železnatých iontů, jejichž látková koncentrace je stejná ($c_M = 0,001 \text{ mol l}^{-1}$)?
 $K_S(\text{CdS}) = 7,94 \cdot 10^{-27}$
 $K_S(\text{FeS}) = 6,31 \cdot 10^{-18}$

Oxidačně-redukční rovnováhy

1. Určete procentuální poměr manganistanu a manganatých iontů v roztoku o jednotkové aktivitě vodíkových iontů, jestliže rovnovážné napětí článku má hodnotu 1,239 V (systém elektrod: Pt - SCE)?
 $E_{\text{SCE}} = 0,241 \text{ V}$ při 25°C; $E_{\text{MnO}_4^- / \text{Mn}^{2+}} = 1,51 \text{ V}$
2. Vypočítejte potenciál platinové indikační elektrody ponořené do roztoku (25°C), který obsahuje 0,5 g K₂CrO₄ (194,19 g mol⁻¹) a 0,15 g CrCl₃·6 H₂O (266,45 g mol⁻¹) v objemu 100 ml roztoku o pH 2.
 $E_{\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} / \text{Cr}^{3+}} = 1,330 \text{ V}$
3. Směs chloridů, bromidů a jodidů má být oxidována roztokem manganistanu. Zjistěte vhodnou oblast pH pro selektivní oxidaci jednotlivých halogenidů, jsou-li redox potenciály těchto párů ($X_2/2X^-$ v rozmezí pH 0 až 8 prakticky konstantní. Výpočet proveďte pro oblast pH 0,5 až 5 a závislost $E^f = f(\text{pH})$ znázorněte graficky.
 $E_{\text{MnO}_4^- / \text{Mn}^{2+}} = 1,51 \text{ V}$; $E_{\text{Cl}_2 / 2 \text{Cl}^-} = 1,359 \text{ V}$; $E_{\text{Br}_2 / 2 \text{Br}^-} = 1,087 \text{ V}$; $E_{\text{I}_2 / 2 \text{I}^-} = 0,536 \text{ V}$
4. Vypočítejte rovnovážnou konstantu redoxní reakce arseničnanu s ionty cínatými v prostředí 1M-HCl a rozhodněte, zda je průběh reakce kvantitativní.
 $E_{\text{AsO}_4^{3-} / \text{AsO}_2^-} (1\text{M-HCl}) = 0,577 \text{ V}$; $E_{\text{Sn}^{4+} / \text{Sn}^{2+}} (1\text{M-HCl}) = 0,140 \text{ V}$
5. Vypočítejte oxidačně-redukční potenciály při titraci objemu 25 ml 0,02 molárního roztoku železité soli roztokem 0,01M-Sn²⁺. Jednotlivé přidavky cínaté soli jsou 2,27 ml, 12,5 ml, 25 ml, 50 ml. Počítejte se standardními hodnotami potenciálů.
 $E_{\text{Fe}^{3+} / \text{Fe}^{2+}} = 0,771 \text{ V}$; $E_{\text{Sn}^{4+} / \text{Sn}^{2+}} = 0,154 \text{ V}$

Tabulka: Celkové konstanty stability některých komplexů.

Centrální ion	Ligand	I	$\log \beta_n$					
			1	2	3	4	5	6
Ag^+	CN^-	0	-	19,9	20,6	19,6	-	-
	Cl^-	0,2	2,9	4,7	5,0	5,8	-	-
	NH_3	0,2	3,4	7,2	-	-	-	-
	Y^{4-}	0,1	7,32	-	-	-	-	-
Ba^{2+}	OH^-		0,68	-	-	-	-	-
	Y^{4-}	0,1	7,76	-	-	-	-	-
Ca^{2+}	Y^{4-}	0,1	10,59	-	-	-	-	-
Cd^{2+}	CN^-	0	5,2	9,6	13,9	17,1	-	-
	NH_3	2	2,7	4,8	6,3	7,3	7	5
	Cl^-	0	1,42	1,92	1,76	1,31	-	-
	Y^{4-}	0,1	16,6	-	-	-	-	-
Cu^+	Cl^-		1,73	5,61	5,26	-	-	-
Cu^{2+}	NH_3	0,1	4,1	7,5	10,2	12,2	12	-
	Cl^-	0	0,11	-0,53	-	-	-	-
	Y^{4-}	0,1	18,79	-	-	-	-	-
Fe^{2+}	OH^-	0	5,7	9	-	-	-	-
	Y^{4-}	0,1	14,3	-	-	-	-	-
Fe^{3+}	F^-	0,5	5,17	9,09	12,00	13,9	14,4	-
	OH^-		11,2	22,0	28,5	32,5	$\log \beta_{22} = 25,3$	
	Y^{4-}	0,1	25,10	-	-	-	-	-
Hg^{2+}	CN^-	0,1	18,0	34,7	38,5	41,5	-	-
	Cl^-		6,74	13,22	14,07	15,07	-	-
	OH^-	0	10,5	21,7	-	-	-	-
	I^-		13,4	24,4	28,2	30,4	-	-
Mg^{2+}	Y^{4-}	0,1	8,69	-	-	-	-	-
Ni^{2+}	NH_3	0	2,75	4,95	6,54	7,69	8,4	8,39
	Y^{4-}	0,1	18,6	-	-	-	-	-
Pb^{2+}	OH^-	0	7,8	10,9	14,0	-	-	-
		1	6,9	10,8	13,3	-	-	-
	Y^{4-}	0,1	18,3	-	-	-	-	-
Zn^{2+}	CN^-	0	-	-	-	16,72	-	-
	NH_3	2	2,4	4,9	7,4	9,6	-	-
	OH^-	0	4,4	10,1	14,2	15,5	-	-
	Y^{4-}	0,1	16,62	-	-	-	-	-

Tabulka: Termodynamické hodnoty součinnů rozpustnosti některých anorganických sloučenin (25 °C).

Sloučenina	pK _s	K _s	Sloučenina	pK _s	K _s
AgBr	12,31	4,90.10 ⁻¹³	Fe(OH) ₃	39,43	3,75.10 ⁻⁴⁰
AgCl	9,75	1,78.10 ⁻¹⁰	FeS	17,2	6,31.10 ⁻¹⁸
AgI	16,08	8,32.10 ⁻¹⁷	HgI ₂	* 28,50	3,16.10 ⁻²⁹
AgNO ₂	3,22	6,03.10 ⁻⁴	HgO	+ 25,52	3,02.10 ⁻²⁶
Ag ₂ CO ₃	11,09	8,13.10 ⁻¹²	HgS	51,8	1,58.10 ⁻⁵²
Ag ₂ CrO ₄	11,61	2,45.10 ⁻¹²	Hg ₂ Cl ₂	17,88	1,32.10 ⁻¹⁸
Ag ₂ S	49,2	6,31.10 ⁻⁵⁰	MgCO ₃	7,63	2,35.10 ⁻⁸
Ag ₃ PO ₄	15,84	1,45.10 ⁻¹⁶	Mg(OH) ₂	10,95	1,12.10 ⁻¹¹
Al(OH) ₃	32,43	3,72.10 ⁻³³	Mn(OH) ₂	* 12,80	1,58.10 ⁻¹³
BaCO ₃	8,29	5,13.10 ⁻⁹	MnS (zelený)	12,6	2,51.10 ⁻¹³
BaCrO ₄	9,93	1,18.10 ⁻¹⁰	PbCO ₃	13,13	7,41.10 ⁻¹⁴
Ba(IO ₃) ₂	8,81	1,55.10 ⁻⁹	PbCrO ₄	* 12,55	2,82.10 ⁻¹³
BaSO ₄	9,96	1,10.10 ⁻¹⁰	PbF ₂	7,57	2,69.10 ⁻⁸
CaCO ₃	8,35	4,47.10 ⁻⁹	Pb(IO ₃) ₂	12,58	2,63.10 ⁻¹³
CaC ₂ O ₄ .H ₂ O	* 8,58	2,63.10 ⁻⁹	PbI ₂	8,15	7,08.10 ⁻⁹
CaF ₂	10,57	2,69.10 ⁻¹¹	PbS	26,6	2,51.10 ⁻²⁷
Ca(OH) ₂	5,43	3,72.10 ⁻⁶	PbSO ₄	7,82	1,51.10 ⁻⁸
CaSO ₄	5,04	9,12.10 ⁻⁶	PbCl ₂	4,79	1,62.10 ⁻⁵
CdS	26,1	7,94.10 ⁻²⁷	Pb ₃ (PO ₄) ₂	42,10	7,94.10 ⁻⁴³
Co(OH) ₂	15,2	6,31.10 ⁻¹⁶	SnS	25,0	1,00.10 ⁻²⁵
Co(OH) ₃	40,5	3,16.10 ⁻⁴¹	SrCO ₃	9,96	1,10.10 ⁻¹⁰
CuBr	8,28	5,25.10 ⁻⁹	SrCrO ₄	* 4,66	2,19.10 ⁻⁵
CuCl	6,73	1,86.10 ⁻⁷	SrSO ₄	6,46	3,47.10 ⁻⁷
CuI	11,96	1,10.10 ⁻¹²	TlCl	3,76	1,74.10 ⁻⁴
CuS	35,2	6,31.10 ⁻³⁶	Zn(OH) ₂	16,5	3,16.10 ⁻¹⁷
Cu ₂ S	47,6	2,51.10 ⁻⁴⁸			

* Koncentrační hodnoty součinnů rozpustnosti

+ Rovnováha: HgO + H₂O \rightleftharpoons Hg²⁺ + 2 OH⁻

Tabulka: Hodnoty redox potenciálů E° , resp. E^f některých oxidačně redukčních systémů (25 °C).

System	E° (V)
$\text{Ag}^+ + e \rightleftharpoons \text{Ag}$	+ 0,799
$\text{H}_3\text{AsO}_4 + 2 \text{H}^+ + 2 e \rightleftharpoons \text{HAsO}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$	+ 0,559
	+ 0,577 ^f (1M-HCl)
$\text{Br}_2 + 2 e \rightleftharpoons 2 \text{Br}^-$	+ 1,087
$\text{Ce}^{4+} + e \rightleftharpoons \text{Ce}^{3+}$	+ 1,610
	+ 1,28 ^f (1M-HCl)
	+ 1,44 ^f (1M-H ₂ SO ₄)
$\text{C}_6\text{H}_4\text{O}_2 + 2 \text{H}^+ + 2 e \rightleftharpoons \text{C}_6\text{H}_4(\text{OH})_2$	+ 0,699
	+ 0,703 (při 20°C)
$\text{Cl}_2 + 2 e \rightleftharpoons 2 \text{Cl}^-$	+ 1,359
$\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14 \text{H}^+ + 6 e \rightleftharpoons 2 \text{Cr}^{3+} + 7 \text{H}_2\text{O}$	+ 1,330
	+ 1,00 ^f (1M-HCl)
	+ 1,15 ^f (4M-H ₂ SO ₄)
$\text{Co}^{3+} + e \rightleftharpoons \text{Co}^{2+}$	+ 1,842 ^f ($I = 2$)
$\text{Cu}^{2+} + 2 e \rightleftharpoons \text{Cu}$	+ 0,337
$\text{Cu}^{2+} + e \rightleftharpoons \text{Cu}^+$	+ 0,153
$\text{Fe}^{3+} + e \rightleftharpoons \text{Fe}^{2+}$	+ 0,771
	+ 0,680 ^f (1M-H ₂ SO ₄)
	+ 0,640 ^f (5M-HCl)
$\text{Hg}_2^{2+} + 2 e \rightleftharpoons 2 \text{Hg}$	+ 0,792
$\text{I}_2 + 2 e \rightleftharpoons 2 \text{I}^-$	+ 0,536
$\text{I}_3^- + 2 e \rightleftharpoons 3 \text{I}^-$	+ 0,545 ^f (0,5M-H ₂ SO ₄)
$\text{MnO}_4^- + 8 \text{H}^+ + 5 e \rightleftharpoons \text{Mn}^{2+} + 4 \text{H}_2\text{O}$	+ 1,510
$\text{Sn}^{4+} + 2 e \rightleftharpoons \text{Sn}^{2+}$	+ 0,154
	+ 0,140 ^f (1M-HCl)
$\text{Ti}^{4+} + e \rightleftharpoons \text{Ti}^{3+}$	+ 0,100 ^f (1M-HCl)
	+ 0,200 ^f (4M-H ₂ SO ₄)
	- 0,050 ^f (1M-H ₃ PO ₄)
$\text{Zn}^{2+} + 2 e \rightleftharpoons \text{Zn}$	- 0,763

^f formální redox potenciály